



ANDRZEJ STAŃCZYK

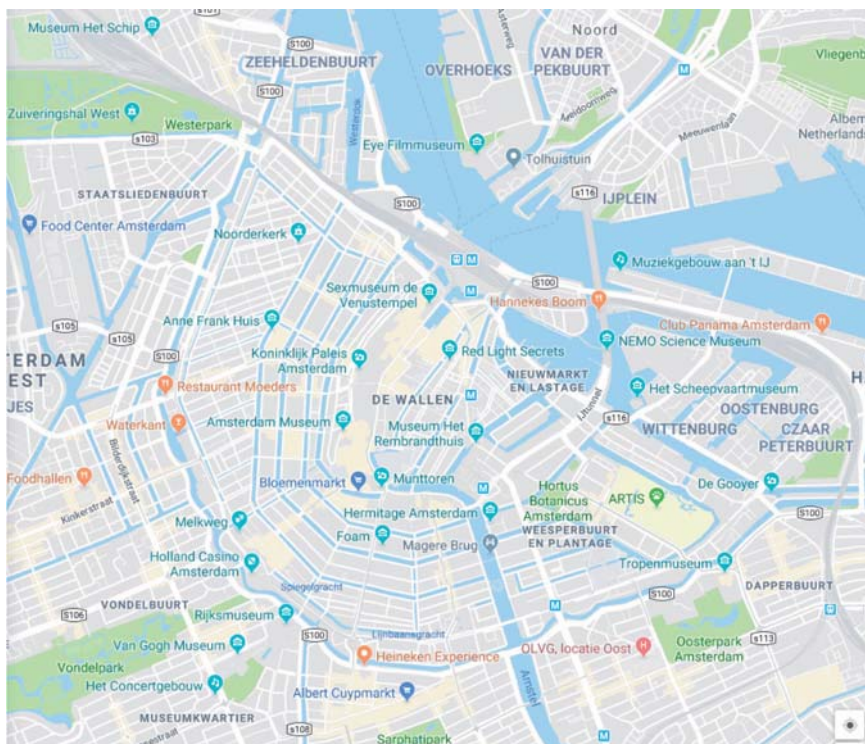
Warbud SA
stanczyk.andrzej@neostrada.pl

165 kanałów sprawia, że komunikacji w starej części miasta lepiej służą szlaki wodne, niżli wąskie zatłoczone ulice.

Uroki amsterdamskich mostów

Położenie Amsterdamu w rozgałęzionym ujściu rzeki Amsteli, na jej niskich brzegach i nad pajęczyną

Przeplatanie się tych dwóch sposobów przemieszczania ludzi i towarów umożliwiającą liczne mosty. I choć Amsterdam nazywany jest z tego powodu „Wenecją Północy”, to liczbą mostów dawno już przerósł miasto zatopione w lagunie Adriatyku.



Rys. 1. Plan kanałów Amsterdamu, [1]

Na historycznych mapach miasta można prześledzić jak w ciągu wieków zwiększała się ich liczba:

- na planie z 1544 r. były 52 mosty i 6 przepustów;
- na mapie z przelomu XVI i XVII wieku – „złotego” wieku w historii miasta – odpowiednio 110 mostów i 10 przepustów;
- w połowie XVIII wieku (1732 r.) – 297 mostów i 9 przepustów;
- dziś, wg różnych źródeł, jest 1280...1400, a nawet 2000 mostów, z których około 250 znajduje się w centrum miasta, na kanałach opasujących je współśrodkowo i przecinających je promieniście (rys.1).

Z jednego z nich, zwanego „Mostem Piętnastu Mostów”, a położonego na skrzyżowaniu dwóch głównych kanałów: obwodowego **Herengracht** i średnicowego **Reguliersgracht**, widać ich właśnie tyle, ile w nazwie, co świadczy o gęstości nasycenia miasta tymi budowlami.

Na początku XX wieku wiele mostów uległo zniszczeniu lub w ich miejscu powstały nowe. Ocenia się, że obecnie pozostały 72 mosty zabytkowe, z których najstarszy –



Fot. 1. Zacienione kanały i stare mosty ceglane – niepowtarzalny urok starego Amsterdamu

a)



b)



Fot. 2. Dawny i współczesny most stalowy na kanale w centrum miasta

a)



b)



Fot. 3. Magere Brug podczas unoszenia przęsła

Torensluis Brug – pochodzi z 1648 roku. Większość małych mostów ma wypukłą niweletę, by zmieścić pod przęsłem skrajnię taboru pływającego, który pełni tu rolę tramwajów wodnych.

Przepląrymy z aparatem fotograficznym pod kilkudziesięcioma z nich.

Niewiele napotkamy mostów drewnianych ze względu na małą trwałość tego tworzywa. Z drewna odtwarzane są głównie lekkie pomosty przęsła ruchomych, by łatwiej było zrównoważyć je masą „klapy” – przeciwwagi umieszczonej na drugim końcu ruchomego ramienia podnoszącego przęsło. Większość stanowią sklepienie mosty ceglane (fot. 1). Nie imponują rozmiarami, ale to właśnie one tworzą niepowtarzalną atmosferę miasta związanego z wodą. Wieńczą je charakterystyczne żelazne balustrady i przyczepione do nich rowery. Raj dla turystów przemierzających się kanałami z Centraal Station, gdzie docierają koleją z lotniska Schiphol w drodze do Rijksmuseum, Muzeum van Gogha lub Rembrandthuis. Połączenie kolejowe z lotniskiem i komunikacja wodą są tak sprawne, że wycieczkę po kanałach śródmieścia Amsterdamu można odbyć podczas kilkugodzinnej przesiadki samolotowej. A Holenderskie Linie Lotnicze – KLM docierają do najdalszych zakątków świata, co związane jest z kolonialną przeszłością tego kraju i wyjątkową mobilnością jego obywateli.

a)



b)



Uzupełniają je mosty stalowe: dawne o niewielkich przęsłach oraz budowane współcześnie, z przęsłami o większej rozpiętości (fot. 2).

Najbardziej znanym mostem, będącym ikoną miasta, jest *Magere Brug (Chudy Most)*. Dziewięcioprzęsłowy, z przęsłem kłapowym (zwozonym) pośrodku, przyciągającym wzrok podczas otwierania (fot. 3). Gdy powstał w 1691 r., był ponoć bardzo wąski i stąd jego nazwa. Przebudowywano go w 1871 r. i ponownie w 1934 r. Można tu wysiąść, dotknąć mechanizmów i obejrzeć przemyślane szczegóły rozwiązań technicznych. Kolorowo iluminowany po zmierzchu, pozostawia niezapomniane wrażenie.

Mosty obrotowe o identycznym sposobie unoszenia przęsła, z przeciwwagą wyniesioną nad skrajnię jezdni, są tu powszechne (fot. 4).

Ale bywa też, że przeciwwagą są krótkie wsporniki przęsła wystające poza oś jego obrotu i ukryte poniżej poziomu pomostu (fot. 5).

W Amsterdamie współczesne mosty mają interesujące kształty i rozwiązania konstrukcyjne: most Nescio – pierwszy

c)



Fot. 4. Jeden z wielu mostów kłapowych (zwozonych) nad kanałami Amsterdamu

d)



Fot. 5. Most z przęsłem uchylnym



w Holandii most wiszący, z przęsłem o rozpiętości $L = 780$ m lub Python Bridge nagrodzony w 2002 r. przez International Footbridge Award. Na dotarcie do nich trzeba więcej czasu niż kilkugodzinna przerwa w lotach. Jednak gdyby chcieć wskazać most o niespotykanym gdzie indziej przeznaczeniu – byłby to parking rowerów, których w Amsterdamie jest chyba więcej niż mieszkańców (fot. 6).

Fot. 6. Most – parking rowerów



Bibliografia

- [1] <https://www.google.pl/maps/@52.3732036,4.9046995,13.48z?hl=pl>

Zapraszamy do prenumerowania DROGOWNICTWA w 2019 roku

prenumerata roczna normalna 250 zł	}	(w tym 5% VAT)
cena 1 egzemplarza 21 zł		
prenumerata roczna studencka 125 zł	}	(w tym 5% VAT)
cena 1 egzemplarza 10,50 zł		

Uprzejmie informujemy Szanownych Prenumeratorów, że egzemplarze „Drogownictwa” oraz faktury będą wysyłane po przesłaniu zamówienia na adres prenumerata.drogownictwo@sitkrp.org.pl oraz po wpłaceniu należnej kwoty na nasze konto:

38 1160 2202 0000 0000 2741 3872

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP, Zarząd Krajowy
ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa

Redakcja